

Det Anarkistiska Biblioteket

Disciplin och auktoritet

Albert Jensen

Albert Jensen
Disciplin och auktoritet
1901

Tidningen Brand #8 1901

sv.anarchistlibraries.net

1901

Om jag kunde storma disciplinens och auktoritetens fäste, om jag kunde söndertrasa denna fula utväxt på mänskligheten mellan mina fingrar, sannernligen om jag då skulle dröja en minut!

Auktoritet! Hvad är det som gör en individ till auktoritet annat än det, att han någon gång lyckas finna en sanning, och mången gång endast därför att han lyckats att populärt framställa en redan förut funnen sanning.

Och hur värkar då denna auktoritet? Har den något godt med sig? I flåsta fall icke, men väl åstadkommer den ofantligt mycket ondt. Huru ofta är det icke att en ny tanke redan vid sitt första utträdande mötas af denna förkrossande auktoritet, som obarmhärtigt gör hvitt till svart och tvärtom, som hjärtlöst förtär den nya idén allt existensberättigande, ja om möjligt aflifvar densamma. Och detta blott därför att man vant sig att betrakta auktoriteten, denna moderna bödel, som någonting á la öfvermänniska, hvars utsago är absolut ofelbar. Huru många genialiska tankar, huru många snillefoster blifva väl icke genom denna fruktan för auktoriteten förkrympta och snedvridna redan under födslovåndan.

Huru många ämnen till tankens, konstens och vetenskapens jättar bli icke förkväfvade redan brodden, och huru mycken härlig frukt blir icke härigenom undanhållen mänskligheten.

Och likväl är denna auktoritet ingen gudagåfva, det är endast en såpbubbla som när som hälst kan brista vid beröring med en annan auktoritets-såpbubbla, som råkar till att vara litet starkare.

Det är ingenting annat än en - suggestion.

Bevisa! Säger Ni.

Ja, ingenting är enklare. Huru många snillefoster ha icke blifvit begrafda i auktoritetens mörka grafkamrar, där auktoriteterna förrättat begrafningsakten i allmänhetens åsyn och med dess gillande, till dess att de, många gångna århundranden därefter framdragits i ljuset och blifvit hälsade med stormande ovationer af förtjusning af andra auktoriteter. Sådana fall ges det så otaligt många, att vi icke särskildt behöfva omnämna några exempel. Och hvad bevisar det? Jo det bevisar att auktoriteten är otillförlitlig, att den är ett hinder för framåtskridandet och därför bör den korsfästas.

En hvar sin egen auktoritet, men därmed stopp.

Hvad som föranledt oss att taga till ordet i denna sak, är det sorgliga faktum att auktoriteten bättre än på någon annan plats triffes och frodas inom den socialistiska rörelsen.

Den ligger och tynger som en förkväfvande mara på hela rörelsen och hotar att döda hvarje utvecklingsmöjlighet.

Vi, som söka att skapa ett lyckligare samhälle, må icke lämna ur sikte att vår främsta uppgift är att skapa individer, fritt tänkande och själfständigt handlande individer, som icke känna till denna förbannade auktoritetsfruktan; därför "ned med auktoriteten!"

Disciplinen! Hvad är den annat än en auktoritetens utväxt? Disciplin förutsätter något öfverordnad och något underordnad, vare sig i socialt eller andligt hänseende. Disciplin är den underordnades fullständiga uppgående i den öfverordnade. Så definierar en militär detta ord, och han har också träffat hufvudet på spiken. Den underordnades - massans - fullständiga uppgående i den öfverordnade - i fåtalsklicken, det är disciplinidealet. Kan du påvisa något mera människofientligt, något mera intelligens- och individmördande?

Nej! du kan det icke.

Äfven detta hotar att som en farsot utbreda sig inom arbetarörelsen. Må vi därför se till att denna fåväldets hörnsten icke inmurats i demokratiens framtidsbyggnad, må vi se till att icke denna frihetsförkväfvande kvarlefva från barbarismens tidevarf får plats inom vårt läger.

Upp som en man, du ungdom, som ännu besitter oblefläckade ideal, och kämpa denna hydra!

"Död åt disciplinen!"